

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด วัตถุประสงค์ของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี “จะเป็นหน่วยงานหลักในการช่วยอำนวยความสะดวกของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยเป็นศูนย์ประสานราชการที่ตอบสนองต่อภารกิจของนายกรัฐมนตรี วางแผนและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในการบริหารประเทศตามนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ตลอดจนเป็นองค์กรที่พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา” สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดพันธกิจไว้ ดังนี้

- (1) เป็นศูนย์กลางการกำหนดยุทธศาสตร์และการพัฒนานโยบายในการบริหารประเทศ
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- (3) ประสานและสนับสนุนฝ่ายนิติบัญญัติ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ มวลชนและองค์กรประชาชน เพื่อให้แต่ละฝ่าย แต่ละองค์กร สามารถทำงานในส่วนของตนต่อไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพตามระบอบประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- (4) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับงานรัฐพิธี ด้วยความจงรักภักดี ตลอดจนงานพิธีการและงานบริการต่างๆ แก่แขกเมือง ซึ่งเป็นภารกิจของนายกรัฐมนตรี เพื่อศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของประเทศ

(5) เป็นศูนย์กลางที่รวบรวมข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการบริหารราชการแผ่นดิน และเป็นศูนย์กลางของการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ

ในฐานะที่เป็นหน่วยงาน ที่มีความใกล้ชิดกับนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จึงเป็นแหล่งกำเนิดของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของรัฐบาลในทุกด้าน ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้จะได้รับความสนใจจากประชาชนและสื่อมวลชนทุกแขนงทั้งในและต่างประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจาก

การตัดสินใจของรัฐบาลรวมทั้งการดำเนินการต่างๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของมติคณะรัฐมนตรี คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี หรือการนำเสนอกฎหมายต่างๆ เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา อาจมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนหรือธุรกิจของผู้ประกอบการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ในส่วนรัฐบาลก็มีเจตจำนงในการบริหารประเทศ โดยอาศัยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมีเป้าหมายคือเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนคนไทยทั่วไป ด้วยความโปร่งใส เป็นธรรมและตรวจสอบได้ แม้ในภาวะที่ต้องจัดการกับปัญหาวิกฤตการณ์ต่างๆ ของประเทศ อาทิ สถานการณ์โรคซาร์ส (SARS) สถานการณ์ไข้หวัดนก (Avian Influenza) สถานการณ์ในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สถานการณ์ธรณีพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิถล่ม 6 จังหวัดภาคใต้ และสถานการณ์น้ำท่วมและภัยแล้งในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ สถานการณ์เหล่านี้ รัฐบาลต้องการแสดงข้อเท็จจริงต่างๆ ให้ปรากฏต่อประชาชนอย่างถูกต้อง รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ โดยมีให้เกิดความสับสนหรือเกิดความเข้าใจผิดจนอาจเป็นเหตุให้เกิดผลกระทบต่างๆ ทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ อันหมายถึงชีวิตความอยู่ดีมีสุขของประชาชนคนไทยทั่วไป ในด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่รัฐบาลเผยแพร่จะเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตาของชาวโลก

การบริหารราชการสมัยใหม่ ซึ่งเป็นยุคข้อมูลข่าวสารและโลกาภิวัตน์ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่า การพัฒนาประสิทธิภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของความถูกต้อง ทันเหตุการณ์ เป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญอย่างยิ่ง กอปรกับในปัจจุบัน การสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีความสะดวก รวดเร็ว และมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ประชาชนทั่วไปสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ โดยแทบไม่มีข้อจำกัดทั้งด้านเวลาและสถานที่ ด้วยเหตุนี้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จึงได้ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญต่างๆ ของรัฐบาลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มากยิ่งขึ้น โดยนอกเหนือจากข้อมูลข่าวสารในรูปข้อความ (Text) และภาพนิ่ง (Picture) แล้ว ยังให้มีการถ่ายทอดสดการแถลงข่าวต่างๆ ของคณะโฆษกรัฐบาล โดยใช้เทคโนโลยีวีดิทัศน์ (Streaming Video Technology) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม พบว่าสภาพการณ์ของระบบข้อมูลข่าวของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ให้บริการเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ยังเป็นระบบที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าวซึ่งประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย ตั้งแต่ผู้จัดทำข่าวต้นฉบับ ผู้ตรวจสอบและอนุมัติข่าว รวมทั้งเจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวในรูปเว็บ ปฏิบัติงานร่วมกันโดยไม่มีระบบจัดการที่จะช่วยให้บุคลากรเหล่านี้ ทำงานได้อย่างสอดคล้องต้องกันโดยราบรื่น จึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการขาดความคล่องตัวในการเผยแพร่ข่าวให้เป็นไปตามความต้องการที่กำหนด ปัญหาการจัดลำดับความสำคัญของข่าว ตลอดจนปัญหาด้านความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลข่าวที่ได้มีการเผยแพร่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาและพัฒนากระบวนการข้อมูลด้านการข่าวของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว สามารถจัดการข้อมูลข่าวได้ด้วยตนเองอย่างสะดวก และข้อมูลข่าวมีความมั่นคงปลอดภัย ในขณะเดียวกันจะช่วยให้ประชาชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวของรัฐบาล ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการข่าวของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งประกอบด้วยระบบจัดการข้อมูลส่วนสนับสนุน ที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าวของรัฐบาล ในการจัดการข้อมูลข่าวด้วยตนเอง และระบบนำเสนอข้อมูลส่วนหน้าที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวและให้บริการค้นหาข่าวแก่ผู้ใช้บริการทั่วไปผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 การพัฒนาระบบฐานข้อมูล

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการข่าวของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ประกอบด้วยระบบจัดการข้อมูลส่วนสนับสนุน (Back End) สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว และระบบนำเสนอข้อมูลส่วนหน้า (Front End) เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.2 ประเภทของข่าวที่จัดเก็บในระบบฐานข้อมูลซึ่งเป็นเฉพาะข่าวภาคภาษาไทย

3.2.1 ข่าวสรุปผลการประชุมของคณะรัฐมนตรี

3.2.2 วิดีทัศน์ข่าวและเสียง

3.2.3 ข่าวการปฏิบัติภารกิจของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

3.2.4 สุนทรพจน์ / คำกล่าวของนายกรัฐมนตรีในโอกาสต่างๆ

3.2.5 ข่าววาระงานของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

3.2.6 ภาพภาพภารกิจของนายกรัฐมนตรี

3.2.7 เอกสารประชาสัมพันธ์ เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของรัฐบาล

4. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ข่าว (News) หมายถึง การรายงานเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ ข้อเท็จจริง ในการปฏิบัติภารกิจและวาระงานของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตลอดจนสรุปผลการประชุมของคณะรัฐมนตรี ไปสู่ประชาชนทั่วไป

4.2 ระบบฐานข้อมูลด้านการข่าว หมายถึง ระบบที่สามารถจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลข่าวของรัฐบาล ในรูปข้อความ ภาพนิ่ง วิดิทัศน์และเสียง

4.3 ผู้บริหารระดับสูง หมายถึง ข้าราชการประจำของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมาย ให้กำกับดูแลงานด้านการข่าวของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

4.4 ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว หมายถึง ข้าราชการประจำของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการข่าว อาทิ การจัดทำข่าวต้นฉบับ การตรวจสอบ / อนุมัติให้เผยแพร่ข้อมูลข่าว และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการข้อมูลข่าว

4.5 ข่าวสรุปผลการประชุมของคณะรัฐมนตรี หมายถึง ข้อความข่าวซึ่งสรุปสาระสำคัญต่างๆ ที่เป็นมติจากการประชุมของคณะรัฐมนตรี

4.6 วิดิทัศน์ข่าวและเสียง หมายถึง การถ่ายทอดวิดิทัศน์และเสียงในการแถลงข่าวของคณะโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (โฆษกรัฐบาล) รวมทั้งการเผยแพร่ข่าวภารกิจสำคัญต่างๆ ของรัฐบาล

4.7 ข่าวทำเนียบ หมายถึง ข้อความและ/หรือภาพนิ่งเกี่ยวกับข่าวการปฏิบัติภารกิจของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ทั้งภายในทำเนียบรัฐบาล และภายในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4.8 ข่าวภารกิจในภูมิภาค หมายถึง ข้อความและ/หรือภาพนิ่งเกี่ยวกับข่าวการปฏิบัติภารกิจของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ยกเว้น ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4.9 ข่าวภารกิจในต่างประเทศ หมายถึง ข้อความและ/หรือภาพนิ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในต่างประเทศ

4.10 สุนทรพจน์ / คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี หมายถึง ข้อความที่นายกรัฐมนตรีได้กล่าวในลักษณะสุนทรพจน์หรือคำนิยม ในโอกาสต่างๆ

4.11 ข่าววาระงาน หมายถึง ข่าวตารางนัดหมายการปฏิบัติภารกิจของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

4.12 แฟ้มภาพภารกิจ หมายถึง ภาพนิ่ง ประกอบคำบรรยายสรุปสาระสำคัญของ การดำเนินภารกิจของนายกรัฐมนตรีในโอกาสต่างๆ

4.13 เอกสารประชาสัมพันธ์ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีผลบังคับใช้ในการ บริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ซึ่งได้แก่ พระบรมราชโองการ พระราชกฤษฎีกา พระราชกำหนด คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี กฎ ระเบียบ และประกาศต่างๆ ที่ออกโดยสำนักนายกรัฐมนตรี

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าว สามารถจัดการข้อมูลข่าวเพื่อการเผยแพร่ได้ด้วยตนเอง อย่างสะดวกและข้อมูลข่าวมีความมั่นคงปลอดภัย

5.2 ช่วยให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ใช้ทั่วไปค้นหาข้อมูลข่าวของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น